

จิตอยู่

พระอาจารย์สงบ มนฺสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๙๖๖. เรื่อง “ธรรมเจริญ ธรรมเสื่อม”

ดูปฏิบัติธรรมลักษณะดังนี้ เมื่อภาวนาพุทโธไปได้สักระยะหนึ่ง (อาจจะเป็นเดือน) พอจิตใจเริ่มสงบจะมีธรรมปรากฏขึ้น และได้พิจารณาธรรมชัดเจนกระจ่างดี เมื่อรู้แล้วก็มักจะมหัสจรรย์ในใจทุกครั้ง จิตใจแก้วกล้าดี หลังจากนั้นพอผ่านไปสักระยะหนึ่งจะพิจารณาธรรมไปต่อไม่ได้ ตื้ออยู่ แล้วต้องเจริญภาวนาใหม่อย่างนี้มานานนับสิบปี แล้วแก้ไม่ได้

อยู่มาวันหนึ่ง โยมได้ไปหาพวงมาลัยถวายพระพุทธรูป เป็นดอกเข็มวงระแตที่โยมชอบมาก วันที่ถวายก็งดงาม กลิ่นหอม สร้างความปลาบปลื้มใจเป็นอย่างมาก พอวันรุ่งขึ้นพวงมาลัยนั้นก็เศร้าหมอง กลิ่นก็เปลี่ยนแปลงไป สองวันถัดมาพวงมาลัยแห้งจนต้องมาโยนทิ้งในถังขยะ แล้วมันสะดุดใจ ได้นำมาพิจารณาหลายแง่หลายอย่าง จนมาจบที่อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา การที่ธรรมเจริญ โยมก็ยึด พอธรรมเสื่อม โยมก็ยึด โยมไม่เคยวางอุเบกขาในธรรมเลย พอได้มาก็ปลาบปลื้มยินดีและเกิดความประมาทอีกด้วย พอเสียไปก็ขัดข้องสงสัย

ขอหลวงพ่ช่วยแนะนำให้โยมก้าวผ่านสิ่งนี้ไปด้วยค่ะ

ตอบ : มันเป็นเรื่องธรรมดา ถ้ามันเป็นเรื่องธรรมดาแล้ว เราก็ฝึกหัดของเรา เราก็ประพฤติปฏิบัติของเรา คำว่า “เป็นเรื่องธรรมดา” มันเป็นข้อเท็จจริงของมันอยู่อย่างนั้น เราเองต่างหากผิดพลาด เราเองต่างหากไปยึดมันถือมัน ไปถือผิดเห็นผิด

แต่ในการประพฤติปฏิบัติของโยม นี่มันเป็นอำนาจวาสนาของโยมมากมายมหาศาลแล้ว คนที่ไม่เคยประพฤติปฏิบัติเลย เขาไม่มีโอกาสได้สัมผัสแบบที่โยมได้สัมผัส เวลาเขาคิดเขาเห็นของเขา เขาก็คิดเห็นของเขาด้วยสัญญาอารมณ์ คืออารมณ์โลก อารมณ์โลกมันก็คิดของมันไปอย่างนั้นแหละ มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา

เวลาครูบาอาจารย์เราที่ท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านบอก ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้ ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้

แต่ในความเป็นจริงนะ ในธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระไตรปิฎก เพราะเราก็อ่าน เราก็ค้นคว้าของเราเหมือนกัน เราไปเจอใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ศรัทธานี้เป็นอริยทรัพย์เลย เป็นอริยทรัพย์ของประชาชน

ศรัทธานี้ ศรัทธานี้ เพราะศรัทธาตัวเดียว ถ้าไม่มีศรัทธาตัวเดียวนะ ความเป็นมนุษย์อยู่ไม่ได้เลย คนเราหมดศรัทธานี้ละ มันปล่อยปละละเลย มันวางตัวมันเลยนะ

คนเราเป็นคนดี ๆ มีทรัพย์มีสิน เวลามันหมดศรัทธาขึ้นมา มันเห็นทรัพย์สินไม่มีค่า ตัวเองก็ไม่มีค่า แล้วก็ทำลายตัวเอง

ศรัทธาตัวเดียว ศรัทธาตัวเดียวทำให้คนเป็นคน คนคนนั้นดีขึ้น คนคนนั้นมีศักยภาพขึ้น คนคนนั้นเห็นทุกอย่างมันมีคุณค่า แล้วคนคนนั้นเขาก็จะรักษาตัวของเขาไป นี่คือศรัทธา

เพราะศรัทธามันถึงได้มาศึกษาค้นคว้าธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะศรัทธา ศรัทธามันเชื่อมั่น ศรัทธามันเคารพตัวมันเอง ศรัทธาเห็นตัวเราเองมีคุณค่า ถ้าหมดศรัทธาแล้วหมดเลย ตัวตนก็ไม่มี ทุกอย่างก็ไม่มี แล้วไร้ค่าไปหมด พอมีศรัทธาขึ้นมา ตัวเราสำคัญ เพราะอะไร

เพราะมันมีศรัทธาแล้วมาศึกษาพระพุทธศาสนา พอศึกษาพระพุทธศาสนาขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาว่า ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้ ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้

ก็จริง

เวลาพระนักปฏิบัติ ถ้ามองแง่เดียวมุมเดียว มันก็ไปเลยว่าศรัทธามันเป็นของไร้ค่า มันต้องอริยสังคตต่างหาก มันต้องภาวนามยปัญญา

ใช่ ถูกต้องหมดนะ แต่มันเป็นระดับชั้น วุฒิภาวะของจิตใจ

จิตที่มันต่ำต้อย จิตที่มันลุ่มลึกลุ่มกลาน เป็นชาวพุทธที่ทะเบียนบ้าน เป็นชาวพุทธเหมือนกัน แต่ไม่รู้ว่พระพุทธศาสนามีคุณค่าแค่ไหน

เวลาคนที่มีศรัทธาความเชื่อขึ้นมาแล้วเขาทะนุถนอมของเขา แล้วผู้ที่มีอำนาจนะ ที่ปกครองนะ ยิ่งเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา

แล้วเวลาที่ค่ากันในทางการเมืองไง “เป็นยามอมเมา ทำให้ประชาชนโง่เขลา จะได้ปกครองเขาง่าย”

เฮ้ย! มึงมองว่าคนมีศีลมีธรรมนี้โง่เขลาหรือ มึงมองว่าไอ้คนที่แข็งกระด้าง ไอ้คนที่เอารัตเอาเปรียบ ไอ้คนที่มันมูทะลุ นั้นเป็นคนดีหรือ

เห็นไหม แต่มันมาจากปัญญาของคน วุฒิภาวะของคน ความสูงความต่ำของคนที่เขา มองไง แต่เขามองส่วนเขามอง เห็นไหม สักคมๆ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัจจัยตั้ง สันติปฏิญญา ใครจะดี ใครจะชั่วมัน เรื่องของเขา เราจะแก้ไขหัวใจของเรา ใครจะดี ใครจะชั่วมันไม่เกี่ยวอะไรกับเรานะ แล้วใครจะดี ใครจะชั่ว มันทำให้จิตใจเรากระเพื่อมหรือสูงขึ้นหรือต่ำลงไม่ได้ เราเท่านั้นเป็นคนทำดีทำชั่ว เราเท่านั้นเป็นคนที่ทำให้หัวใจของเรา นี้เวลาจะปฏิบัติไ้

แล้วพอพูดอย่างนี้ปั๊บ พอพูดไปสักคมเขาบอกว่า “เห็นแก่ตัว พระนี่เห็นแก่ตัว บวชแล้วจะนิพพานๆ เอาตัวรอดคนเดียว”

เอาตัวให้รอดเถอะ มันเอาไม่รอดนั่นนะ ขอให้รอดเถอะ เอาตัวให้รอดเถอะ

ร่วมโพธิ์ร่วมไทร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์เดียวสอนสามโลกธาตุ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนะ หลวงปู่มั่นองค์เดียว ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปเลย ประเทศไทยที่ถือพระพุทธศาสนา แต่ถือผีถือสางอ่อนวอนขออยู่นะ กองทัพธรรม กองทัพธรรมฟื้นฟูขึ้นมา ประเทศไทยเปลี่ยนหน้าตาไปเลย เพราะหลวงปู่มั่น แต่คนเขาไม่พูดกันไ้

คนเขาพูดกันเพราะอะไร ทุกคนก็ซิงดีซิงชั่วไ้ จะเอาแต่ความดีของตัวเอง

แต่พระอรหันต์นะ เขาไม่สนใจหรอก เขาทำดีทิ้งเหว เขาทำเพื่อภพเพื่อชาติ ไม่ได้ทำเพื่อตัวตนของตน แล้วเขาทำได้จริงด้วย แล้วมันเป็นจริงในใจของคนด้วย

นี่พูดถึงศรัทธาตัวเดียวไง แต่เวลาปฏิบัติไปแล้ว ถ้าติดศรัทธาอยู่ ก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่นั่นแหละ ศรัทธาก็คือศรัทธา แต่มันเป็นข้อเท็จจริงใจ

ข้อเท็จจริงคืออะไร

เหตุและผลคือธรรม

เวลาพระสารีบุตรตามพระอัสสชิไปไง

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่าอย่างไร”

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

เหตุการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นมันมีต้นเหตุทั้งนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นไม่ลอยมาจากฟ้า สิ่งที่เกิดขึ้นไม่ใช่บุญหล่นทับหัว ไม่มี ทำมาทั้งนั้น เขาต้องทำของเขาма เขาได้สร้างของเขามา

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุๆ เหตุและผลคือธรรม

สิ่งที่เราเห็นอยู่ต่อหน้านี่จริงหรือเปล่า สิ่งที่เราเห็นๆ อยู่เนี่ยมันจริงหรือ สิ่งที่เราเห็นๆ นี้ สิ่งที่เราเห็นนะ เอ็งหาเหตุสิ ใ้โฮ! มันคลี่คลายออกมานะ เอ๊ย! มันมาจากใ้โน้น มันมาจากใ้นี้ มันมาจากใ้โน้น เอ๊ย! เอ๊ย! เอ๊ย! เลยนะ

แต่ถ้ามันไม่หาเลยใจ

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลของมัน มันต้องมีที่มาที่ไปของมัน มันต้องมีที่เริ่มต้น ท่ามกลาง และที่สุด

ฉะนั้น นี่ใจ สิ่งถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริงอย่างนั้นใจ นี่คืออริยสัจ นี่คือสัจจะความจริงในพระพุทธศาสนา แต่ถ้าพูดอย่างนี้แล้วจบเลย มันก็เอาวิทยาศาสตร์มันมาจับใจ มันมีเหตุมีผลอย่างนั้นๆ

แล้วเหตุผลของใครล่ะ

เหตุผลทางอารมณ์ไง ความคิด เหตุผลทางทฤษฎี เหตุผลทางข้อเท็จจริง แล้วเราก็วิเคราะห์หิวจี้กัน แต่ก็ยังเป็นปุถุชนเหมือนเดิม แต่ใจก็ยิ่งทุกข์เหมือนเก่านี้แหละ

นี่ถ้าทางโลกไง วิเคราะห์หิวจี้ทางวิชาการ ทางโลก แหม! เข้าใจธรรมะเป็นอย่างนั้นๆ นะ รู้หมดนะ แต่ก็ยังไม้อู้เลยว่ากูจะดับทุกข์อย่างไร กูก็ยังงงๆ อยู่นี่นะ เพราะไม่เป็นใจ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำของท่านนะ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลของท่าน พอมีเหตุมีผลของท่าน เวลาพูดขึ้นมาะ ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้ๆ

เราก็อ้อ! แล้วเรามีศรัทธากันทำไมล่ะ ศรัทธาเรามีไว้เพื่ออะไรล่ะ

ในพระไตรปิฎกนะ ท่านบอก ศรัทธาเป็นอริยทรัพย์ของปุถุชน ของมนุษย์ เพราะศรัทธานี้เป็นหัวรถจักร มันลากขบวนความคิด ขบวนจิตใจให้เข้ามาศึกษาค้นคว้า

หัวรถจักรมันจะลากไปทางไหน ความคิดของคน นี่ไง อุดมการณ์ของคน เป้าหมายของคน มีเป้าหมายแล้วมันก็จะค้นคว้าแสวงหาสิ่งนั้น

ถ้ามีศรัทธาในการแสวงหา ในการค้นคว้าในพระพุทธศาสนา มันก็จะมาค้นคว้าของมัน ศรัทธา แล้วศึกษาค้นคว้าไปแล้ว อ้อ! ใ้ฉันวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์นี่ไง แหม! วิเคราะห์หิวจี้ แหม! อิทัปปัจจยตา อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารธา มันเป็นปัจจยการ แต่กูก็ยังงงๆ อยู่นะ ไม้อู้หรอก

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเราไม่สน ไม่ดู

ไม่สน ไม่ดู เพราะดูที่ใจ

ไม่สน ไม่ดูทฤษฎี เพราะดูที่ข้อเท็จจริงในใจ

จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

แล้วข้ามพ้นกันอย่างไรล่ะ

นี่ไง นี่อริยสัจไง สัจจะความจริงไง ข้อเท็จจริงมันเป็นแบบนี้

เวลาครูบาอาจารย์ หลวงตาพระมหาบัวท่านเทศน์ไว้ ธรรมของสมรวัสส์ก็เทศน์พวกสมรวัสส์ ท่าน สีล ภาวนา ถ้าธรรมของพระ นี่ธรรมของพระ มันต่างกันอย่างไร

ถ้าธรรมของโลก เพราะโลก ก็เรามีกิเลสไง แล้วไม่เชื่ออะไรเลยไง แต่ถ้ามันเชื่อนั่นก็ศรัทธาไง ถ้ามันเชื่อก็มีคุณค่าขึ้นมาในตัวของมันแล้ว แล้วถ้ามันแสวงหาค้นคว้าขึ้นมา มันก็เป็นเรื่องประเพณีวัฒนธรรมไง แล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติมันก็ติดตรงนี่ไง ติดศรัทธาของเรานี้ ติดความเชื่อมั่นของเรา นี่ แล้วก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่ที่นี่ มันวางไม่ได้ มันวางไม่ได้แบบคำถามนี้แหละ

แต่ถ้ามันวางได้ละ มันวางได้มันก็ฝึกหัดปฏิบัติให้มันคงแข็งแรงขึ้นไง แล้วมันคงแข็งแรงขึ้น มันก็อยู่ที่วาสนาแล้ว วาสนาว่าคนจะเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริงหรือไม่ เพราะในการประพฤติปฏิบัติของพระพุทธศาสนาบอกว่า ประพฤติปฏิบัติในแนวทางสติปัญญา ๔ ในแนวทางสติปัญญา ๔

ในแนวทางสติปัญญา ๔ เราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะมา พวกอภิธรรมมาบอก “พิจารณากาย สิคะ พิจารณากายสิคะ”

เก่งมากพวกอภิธรรม รู้ไปหมดเป็นปัญญา ใ้พวกพุทโธๆ เป็นสมณะ แก้กิเลสไม่ได้

หลวงปู่เจี๊ยะถาม การพิจารณากายนี้ เขาเอาอะไรพิจารณา

ของพวกอภิธรรมเขาเอาอารมณ์ความรู้สึก ความคิดวิทยาศาสตร์ที่วิเคราะห์วิจัยพิจารณา แต่ของกรรมฐาน ที่ว่าสมถกรรมฐานแก้กิเลสไม่ได้ๆ พุทโธๆ จนจิตสงบเป็นสัมมาสมาธิ นั่นนะสัมมาสมาธิคือตัวจิตที่เป็นอิสระ ตัวจิตที่แท้จริง ถ้ามันเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง เห็นไหม

หลวงปู่เจี๊ยะท่านสวนเลย “พิจารณากายๆ เอาอะไรพิจารณา”

แล้วท่านก็ตอบ “เฮ้ย! เขาเอาจิตพิจารณานะ”

เขาเอาจิตพิจารณา แล้วเอ็งรู้จักจิตใหม่

มันรู้แค่อารมณ์ไง แค่ความคิดของมนุษย์ไง แค่วิทยาศาสตร์ไง

เราพูดทุกวัน วิทยาศาสตร์แก้กิเลสไม่ได้ ไม่ได้หรอก ต้องพุทธศาสนา ต้องอริยสัจ ต้องความจริง แล้วมันรู้ใหม่ มันรู้ใหม่ แสดงว่ามันภาวนาไม่เป็นไง

หลวงปู่เจี๊ยะกับหลวงตาท่านคุยกัน เราอยู่ด้วย

“ทำไมพระมันเป็นอย่างนี้กันไปหมด แม้แต่สมาธิมันยังทำกันไม่เป็น แล้วมันจะเอาอะไรพิจารณา”

เห็นไหม แม้แต่ทำสมาธิ ทำสมาธิเอาจิตพิจารณา สมาธิคือจิตตัวแท้ คือจิตตัวดั้งเดิม แต่เวลาอารมณ์มันเกิด เพราะจิต ผู้รู้ สิ่งที่ถูกรู้คืออารมณ์ ความชอบไม่ชอบ อารมณ์ที่มันเสวยที่มันส่งออก แล้วก็คิดไปตามนั้นนะ แล้วมันก็เห็นแค่อารมณ์นั้นแหละ

ท่านปฏิบัติท่านรู้ท่านเห็นหมดแหละ แต่คนที่ยังไม่ประพฤติปฏิบัติก็คิดแบบกำปั้นทุบดิน คือคิดแง่เดียวไง แต่ความจริง เวลาความรู้สึกนึกคิดเราเป็นแง่ของโลก ถ้าไม่มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา มันก็ไม่ศึกษาค้นคว้า เวลามาศึกษาค้นคว้าแล้ว ศึกษาค้นคว้าแล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติ มันได้รับรู้รูสไป ถึงบอกว่า เรายังได้ลิ้มรส เรายังได้รู้จักสิ่งที่เราเป็นขึ้นมา

ที่เขาบอกว่า ธรรมมันเจริญแล้วเสื่อมๆ

เจริญแล้วเสื่อมมันเป็นธรรมดา ธรรมเจริญแล้วเสื่อม ฤดูกาลไง ฝนตกแดดออก

เวลาฝนตก ชาวนาเขาได้ทำอะไรไถนาของเขา เวลาเขาจะเกี่ยวข้าว เขาไม่ต้องการให้ฝนตกนะ เวลาข้าวเหลืองอร่ามกำลังจะเกี่ยว พอฝนจะมา เขาทุกข์เลยละ เขากลับข้าวเขาเสียหาย

กาลเทศะ ผิดที่ผิดทาง มันยังแตกต่างกันเลย

เวลาจะทำนา ฝนไม่ตก ฟ้าไม่ร้อง ไม่มีน้ำมา เขาก็ทุกข์ใจมาก ฝนตกฟ้าร้อง ตกมา เขาได้ทำอะไรไถนาขึ้นมา จนหว่านข้าว ดำข้าว ดูแลรักษาจนฤดูเก็บเกี่ยว เวลาฝนตั้งเค้ามา เขาเป็นทุกข์เป็นร้อนอีกแล้ว ข้าวกล้าในนามันจะเสียหายหมดนะ นี่คือกาลเทศะ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าธรรมเจริญแล้วเสื่อม ธรรมเจริญแล้วเสื่อม มันเป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องเท็จจริง มันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว

แต่ครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านเป็นธรรมๆ นี่ไง ถึงบอก วงกรรมฐานไม่ให้คลุกคลีกัน ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจ ให้ใจมันอยู่ที่ข้อวัตรปฏิบัติ อยู่ที่การรักษาหัวใจของตน ถ้าใจมันสงบระงับได้ก็รักษาต่อเนื่องไป มันจะมีความสุขยั่งยืนต่อเนื่องไป ถ้าปล่อยปละละเลยไปเดี๋ยวมันก็เสื่อม

ของโยมก็เหมือนกัน ที่โยมเป็นนี่มันเป็นเรื่องเท็จจริง มันเป็นเรื่องธรรมดา

ฉะนั้น มันไม่ใช่ซื้อเพชรซื้อทองนี่ ซื้อเพชรซื้อทอง ก็ได้เพชรได้ทองมา มันอยู่คงที่นะ เว้นไว้แต่ราคามันขึ้นมันตกเท่านั้นแหละ ถ้าซื้อเพชรซื้อทองมามันก็อยู่กับเราไง แล้วสมมติมันเป็นเพชรเป็นทองใหม่

มันยิ่งกว่าเพชรยิ่งกว่าทอง เพราะอะไร

เพชรทองหาซื้อที่ไหนก็ได้ สมมติว่าจะทำได้เกือบตาย แล้วทำได้แล้วรักษาได้หรือเปล่าละ

เห็นไหม ชำนาญในวสี

ไอ้พวกปฏิบัติใหม่มันถามมาเรื่อย “หลวงพ่อดีอะไรก็ชำนาญในวสีๆ”

วสีมันคืออะไร

วสีมันคือรักษาใจนี่แหละ รักษาความสงบร่มเย็นในใจ

ถ้าแม่ครัว ถ้าวัตถุดิบพร้อม ไม่กลัวอะไรเลย ทำได้หมดนะ จะแกงต้ม จะอะไรได้ทั้งนั้นนะ เพราะมันมีพร้อม แล้วมันทำเป็น

ชำนาญในวสีคือมันทำเป็น มันรักษาได้

แล้ววัตถุดิบล่ะ

สติ คำบริกรรม ปัญญาอบรมสมาธิ นี่คืออุปกกรรม คือวัตถุที่เรากำลังจะทำให้จิตเราสงบ
แล้วถ้ามันเสื่อม มันเสื่อมเพราะว่าอุปกกรรมมันอยู่นั่น เห็นไหม กุ้ง หอย ปู ปลา เยอะแยะ
ไปหมด แต่ปล่อยให้มันเน่าซะ เสื่อมหมดเลย

ถ้าต้มแกงแล้วนะ อุ่นไว้ มันไม่เสียไม่เน่า ไม่เสื่อม

เสื่อมก็รักษา เสื่อมก็ทำ โดยธรรมชาติ

นี่ไง สัพเพ ธมฺมา อนัตตา สัพเพ ธมฺมา อนัตตา เพราะมันอนัตตามันถึงเสื่อมไง

“นิพพานเป็นอนัตตา”

อนัตตาได้อย่างไร เป็นอัตตา อัตตาก็กิเลสไง

ถ้าเป็นธรรมไม่เสื่อม อกุปปธรรมไม่เสื่อม นิโรธ ดับทุกข์ อย่างนี้ไม่เสื่อม รู้ด้วยไม่เสื่อม
แล้วไม่เสื่อมอย่างไร

ไม่เสื่อม บุคคล ๔ คู่เสื่อมได้อย่างไร

ถ้าบอก ใ้โฮ! หมดเลย เสื่อมหมดเลย

ไม่ใช่ แสดงว่าเท็จไม่จริงตั้งแต่ต้น ถ้ามันจริงมันจะเสื่อมได้อย่างไร

เสื่อมก็รู้ว่าเสื่อม นี่เสื่อม เสื่อมแน่ๆ สัพเพ ธมฺมา อนัตตา ใ้ที่ว่านิพพานเป็นอนัตตาๆ
เสื่อมหมด เสื่อมเด็ดขาด เพราะมันเป็นอย่างนั้นจริงๆ เพราะอาการมันเป็นอย่างนั้นหมด

แต่พระพุทธศาสนามันมีบุคคล ๔ คู่ นะ คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ ไม่เสื่อมทั้งนั้น
เพียงแต่คู่ที่ ๑ เจริญไปคู่ที่ ๒ ที่ ๓ คู่ที่ ๔ ถึงคู่ที่ ๔ แล้วจบ รู้แจ้งโลกนอกและโลกใน

โลกนอกก็วิทยาศาสตร์ นี่โลกนอก โลกนอกก็โลกในกิเลสในใจใจ โลกใน มันต้องละโลก
ในได้ โลกนอกเก๋ๆ เขินๆ เข้ามายุ่งไม่ได้

แต่โลกในยังเหม็นคุ้งเลยนะ โลกนอกมันยิ้มเลย เชิญ เสรีทั้งหมดนะ

นี่พูดถึงว่า ทำไมมันถึงเจริญแล้วเสื่อม

ฉะนั้น สิ่งที่พอจิตที่มันดีขึ้น เราถึงบอกว่า สิ่งที่ยोगถามมาว่ามันเจริญแล้วเสื่อมๆ เราถึงบอกว่า โยมยังมีวาสนา เพราะโยมยังได้เจริญบ้าง คือมันสุขมันสงบบ้าง เพราะสุขสงบนี้โยมเอาเงินไปซื้อที่ไหนก็ได้ แล้วไม่มีครูบาอาจารย์องค์ไหนทำให้โยมได้ด้วย ครูบาอาจารย์เป็นคนเทศน์ให้ฟัง เป็นคนที่ทางเท่านั้น

แต่โยมปฏิบัติ เวลาปฏิบัติไปแล้วมันชัดเจน มันแจ่มแจ้ง มันมหัศจรรย์ทุกครั้งที่เราใจมันลง แต่มันก็เป็นชั่วคราว

นี่ไง เพราะโยมไปเจอครูบาอาจารย์อย่างไรละ ถ้าครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ท่านให้คลุกคลีใหม่ ให้อาจารย์ปฏิบัติ ท่านจะไม่ให้ไปงานก่อสร้าง งานต่างๆ เป็นข้าศึกของการปฏิบัติ

แล้วถ้างานก่อสร้าง งานต่างๆ เป็นข้าศึกของการปฏิบัติ แล้วงานล้างส้วม งานกวาดเจดีย์ งานกวาดศาลา ทุกวันเช้าเย็นๆ มันไม่ขัดต่อการปฏิบัติ?

นี่เป็นคุณแก่การปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติเป็นคุณแก่การปฏิบัติ

เป็นคุณแก่การปฏิบัติตรงไหน

ตรงที่ว่า นั่งสมาธิทั้งวันมันนั่งไม่ได้ เดินจงกรมทั้งวันก็ไม่ได้ แล้วจิตใจมันทับซ้อน มันตีงเครียดกับการปฏิบัตินั้น ถึงเวลาแล้วมีข้อวัตรปฏิบัติ มันได้ออกไปผ่อนคลาย

ไม่ใช่ผ่อนคลายแบบโลก มันผ่อนคลายจากการที่กิเลสมันบีบคั้น กิเลสมันทำลาย ได้ออกมาแบบว่าให้เปลี่ยนกิริยา เปลี่ยนอารมณ์ เปลี่ยนต่างๆ ให้ออกมาทำกิจกรรมในพระพุทธศาสนา ในข้อวัตรปฏิบัติ มันผ่อนคลาย แล้วกลับไปปฏิบัติต่อ นี่มันเป็นวงจรของการประพฤติปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติ เพราะมันให้หัวใจมันได้หายใจ

บอก “งานนี้เป็นข้าศึกการปฏิบัติ แล้ววัดหลวงพ่อเดี่ยววัดเดี่ยวภู เดี่ยววัดเดี่ยวภู งานทั้งนั้นนะ”

มันงานอะไร มันเป็นการผ่อนอิริยาบถ มันเป็นการผ่อนคลาย ถ้ากิเลสมันอยู่ในใจ มัน
 ลึกลับซับซ้อน เวลาปฏิบัติมันก็ทวิภูมิมานะ “ฉันจะปฏิบัตินะ ฉันบวชมาปฏิบัตินะ ฉันไม่ต้อง
 ทำงานนะ”

เวลาออกไปทำงาน ดึงหัวมันออกมา มึงไม่อย่ากไข่ใหม่ ขอคุณน้ำกิเลสหน่อยเ๊ย

พระกรรมฐานทั้งหมดที่ภาวนาไม่เป็น คือยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ ทำสมาธิได้มันติดสมาธิ
 มันคิดว่าสมาธินั้นคือนิพพาน

ถ้าจิตสงบแล้ว ถ้ามันลากหัวกิเลสออกมาได้เ๊ย พอมันเห็นกิเลส เห็นกาย เห็นเวทนา
 เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ใสเ๊ย!

กุหา มึงมาทั้งชีวิตเลยนะมึง กุหา มึงมาทั้งชีวิตเลยละ หาไม่เจอ วันไหนนะ พอมันหาเจอ
 นี่ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าหาเจอแล้วมันวิเคราะห์หิวัจยะนะ มันจะเป็นวิปัสสนาแล้ว แต่วิปัสสนานี้
 ต้องมีสมถกรรมฐานเป็นพื้นฐาน ถ้าไม่มีสมถกรรมฐาน มันเป็นวิทยาศาสตร์เ๊ย

นักวิชาการเขาวิเคราะห์หิวัจยะ เขาเขียนนิยายธรรมะออกมา ใสเ๊ย! อ่านแล้วน้ำตาไหลเลย
 แต่กิเลสท่วมหัวเหมือนกันทุกๆ คน ไม่มีใครมีกิเลสกระจายไปเลยนะ มันมีแต่ยึดมันถือมัน มัน
 จะเอารางวัลธรรมจักรทองคำ มันจะส่งประกวด ทำหนังสือเสร็จก็ส่งหนังสือประกวด พอ
 ประกวดเสร็จก็ได้รางวัล พอได้รางวัลก็ต้องเลี้ยงรับรอง เลี้ยงรับรองก็ แหม! ส่งเสริม

หลวงปู่่มันไม่เคยมีอะไรกับใครเลย อยู่กับสังขธรรมในหัวใจ นี่ผลของการปฏิบัติเ๊ย

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าทางโลกเขาไม่มีโอกาสเหมือนโยม ถ้าโยมได้ปฏิบัติแล้ว ถ้ามีครูบา
 อาจารย์ พอถามมานี้ ทำไมมันเจริญแล้วเสื่อม

ก็มันต้องเจริญแล้วเสื่อม เพราะมันเป็น สพุเพ ทุมมา อนตตดา มันเป็นข้อเท็จจริงของมัน
 อยู่แล้ว แต่เราเข้าใจกันไปเองเ๊ยว่า ทำสมาธิได้ สมาธิมันจะอยู่กับกุศลตลอดชีวิต

ไม่มีหรรอก

เจริญแล้วเสื่อม เจริญแล้วเสื่อม

สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา

กุปฺปธรรม อกุปฺปธรรม พระพุทธเจ้าบอกไว้

กุปฺปธรรมคือธรรมสามัญสำนึกของมนุษย์มันเป็นอย่างนี้ อนตฺตา ความเป็นไปของมัน

อกุปฺปธรรม สมุจเฉทปหาน ขณะ นิโรธดับทุกข์ โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี พระอรหันต์ ไม่มีวันเสื่อม ไม่มีวันเสื่อม เสื่อมไม่ได้ ของแท้

เสื่อมเป็นของเท็จ เป็นของปลอม ถ้าเจริญแล้วเสื่อมเป็นของปลอม ของเลียนแบบ ไม่ใช่ของจริง

ของจริง อกุปฺปธรรม ไม่เสื่อมๆ ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้วโยมจะไม่ถามเลย

ฉะนั้น ที่มันเจริญแล้วเสื่อม โยมยึดมั่นถือมั่น โยมวางไม่เป็น

อดีตอนาคต ถ้าจะวาง วางที่อดีตอนาคต สิ่งที่มีมันเป็นจริงขึ้นมาต้องทุ่มเท เข้มแข็ง แข็งแรง ทำขึ้นมาให้เป็นปัจจุบัน

ถ้าปัจจุบันแล้ว ถ้ามันเป็นสมาธิ เราก็รักษาไว้ แล้วถ้าพอมันผ่านจากการปฏิบัตินั้น มันก็เป็นอดีตไปแล้ว อนาคตยังไม่ถึง เราก็ดูแลปัจจุบันอยู่นี้ แล้วรักษาของเราไป ไม่ต้องไปทุกข์เข็ญใจ

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง

ชีวิตก็ทุกข์พอแรงอยู่แล้ว เวลาปฏิบัติแล้วได้สมาธิบ้าง ได้พิจารณาออกไม่ที่บูชาพระ มันเป็นอนตฺตา มันเป็นตัวรลัษณ์ ก็ทุกข์เสียใจไปกับมันอีก

มันได้รสของธรรมไง ได้รสของปัญญาที่มันเกิดขึ้นขณะนั้น มันเป็นรสของธรรม เราถึงบอก โยมยังโชคดีกว่าคนอื่นเยอะเลย

คนอื่นเขามีแต่ความรู้สึกลึกคิด แล้วก็วิเคราะห์วิจัยกันไป โยมยังได้สัมผัสรสของธรรม รสของสมาธิธรรม รสของจิตสงบ

แล้วมันเสื่อมไป

มันธรรมดา มันเป็นอย่างนี้แหละ นี่มันเป็นเรื่องเท็จจริง

แต่โดยทั่วไปคนที่หน้าไหว้หลังหลอก มันไม่ยอมรับว่าเสื่อม มันเคยทำสมาธิได้ มันก็จำอันนั้นไว้เป็นสัญญาตลอดไป แล้วก็หน้าไหว้หลังหลอกว่านั่นเป็นสมาธิๆ

ไม่เป็นหรอก มันเป็นเมื่อชาติที่แล้ว ชาตินี้มันมาโกหกกูอยู่

แต่โยมพูดจริงใจ

สมาธิมันอยู่ไม่ได้หรอก มันอยู่ต่อเมื่อมีสติ อารมณ์ที่ดี มีสมาธิกับเรา เวลามันทุกข์ มันบีบคั้นหัวใจ สมาธิกระเจิดกระเจิงหมดนะ สมาธิมันวิงหนี มันวิงหนี วิงหนีความฟุ้งซ่านในใจของเรา

เราก็ต้องฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา เห็นไหม มีสติ มีสมาธิ มีบ้านมีเรือนให้จิตได้พึ่งพาอาศัย

โยมยังดีกว่าคนอื่นหลายๆ คนที่เขาไม่ได้สัมผัสอย่างนี้ เพราะเขาไม่เชื่อว่าการประพฤติปฏิบัติมันจะเป็นประโยชน์กับใคร แต่โยมมีสติปัญญาในการประพฤติปฏิบัติ มันได้ผลมาแล้ว มันก็เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันติภูมิของโยม แล้วฝึกหัดอย่างนี้

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ

เขาถามทุกวัน ชำนาญในวสีๆ

ชำนาญในการฝึกหัดปฏิบัติ เหตุ หน้าทีของเราคือสร้างเหตุ สร้างเหตุคือฝึกหัดสติ มีคำบริกรรม แล้วผลของมันคือจะสงบระงับ แล้วทำของเราเรื่อยๆ ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ถ้าวิปัสสนาไปมันจะเกิดความสุขในชั้นของภาวนามยปัญญาอีกมหัศจรรย์มาก

ปล่อยวางๆ ชั่วคราวๆ ตังคปหาน ถ้าสมุจเฉตปหาน ขาด นิโรธ นั่นแหละไม่เสื่อม ของไม่เสื่อมมันมีอยู่ ของไม่เสื่อมมันต้องสมบูรณ์แบบในตัวของมัน นี่คืออริยสัจ นี่คือสัจจะ นี่คือความจริงในพระพุทธศาสนา จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๖๗. เรื่อง “พิจารณาอาการ ๓๒”

กราบนมัสการหลวงพ่ จิตเคลื่อนอยู่ในอาการ ๓๒ เคลื่อนภายในเพื่อจิตเห็นความจริง ในกายนี้ เพื่อไม่ให้จิตไหลออกไปรับอารมณ์ภายนอกให้เป็นทุกข์ การเดินจิตในอาการ ๓๒ ตอนแรกเพื่อป้องกันไม่ให้ฟุ้งซ่าน คิดไม่หยุด ไร้การควบคุม จึงทุกข์ตลอดเวลา พอจิตฟุ้งน้อยลง เอาจิตเข้าสู่อวัยวะ เห็นเป็นเนื้อ เอ็น กระดูก ต่อมาเห็นเป็นธาตุทั้งหมดที่จิตรู้ชัดว่าไม่ใช่เรา

คำถามคือ

๑. การเอาจิตดูอาการ เช่น ตับ ตาในเห็นเป็นลักษณะตับ ถ้าแยกตับออก ก็ไม่มีเรา เหมือนกัน ถ้าเราเห็นตับ และจิตรับรู้ไปเลยว่าสิ่งที่เห็นนั้นเป็นดินไปเลย ไม่ต้องผ่านอาการมีชื่ออะไร เห็นเป็นธาตุไปเลยได้ไหมคะ

เพราะเห็นเป็นธาตุความรู้สึกชัดว่าตัวเราไม่มี เห็นว่าธาตุในเรากับธาตุที่อยู่ข้างนอกเป็นสิ่งเดียวกัน พอเห็นแบบนี้ จิตจะถอยเด่นแยกออกมาจากธาตุ จากทุกสิ่ง เห็นว่านั่นไม่ใช่เรา จิตแยกออกมาทำให้เห็นได้ง่ายว่า อ้อ! จิตไหลรวมกับอะไร สิ่งนั้นก็เป็นตัวเรา จิตอยู่ตรงไหน ยึดตรงนั้น ผลคือทุกข์ ทุกข์เพราะไม่เห็นความจริงว่า สิ่งที่ยึดไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวเรา

๒. ขณะที่พิจารณาอยู่ เวทนาทางกายเข้าแทรก เช่น เห็นว่ามีอาการหนึ่งแทรกเข้ามาในเนื้อ ลักษณะตึงๆ จิตรู้ส่วนนี้ เนื้ออยู่ส่วนหนึ่ง แล้วแยกสิ่งแปลกปลอมที่แทรกเข้ามาส่วนหนึ่ง ไม่ใช่เรา

คำถามคือ สิ่งปลอมคือความเจ็บปวดจากเดิมนาน นิ่งนาน ดูแค่สิ่งแปลกปลอมแทรกเข้ามาในเนื้อ รู้แค่นี้แล้วเอาจิตไปพิจารณาอาการ ๓๒ เพราะเป็นงานหลัก การทิ้งพิจารณาดูอาการปวดซึ่งเกิดขึ้นขณะนั้น ไปดูปวดมากน้อยหรือหายตอนไหนได้ไหมคะ

๓. ปกติจะพิจารณาในระหว่างใช้ชีวิตประจำวัน พิจารณาทุกกิจกรรมจนกว่าหลับ หลวงพ่ให้ลองหาเวลา ๑-๒ ชั่วโมงเพื่อพิจารณาจริงจังเพื่อทดสอบว่าจิตสงบไหม ลองไปนั่งมาระหว่างจิตเคลื่อนจากอวัยวะหนึ่งไปอีกอวัยวะหนึ่ง ตรงนี้เป็นช่องว่างให้จิตไหลออกตลอด แวบเร็วมาก แต่ข้อดีคือดึงกลับมาได้เร็วมาก และรู้ว่าออกจากจุดไหน กลับมาพิจารณาต่อจุดเดิม

ง่ายและรู้ว่าจิตหลุดไปจะได้ไม่ประมาท และเอาเวลามาฝึกในชีวิตประจำวันจะได้สังเกตง่าย ทำให้กระชับ

ตอบ : นี่คือการถามเนาะ การพิจารณาอาการ ๓๒ การพิจารณาอาการ ๓๒ การพิจารณา มันพิจารณา มันจะเกิดจากสติปัญญา สติปัญญา นี่ขั้นของสมถะ น้ำล้นแก้ว

ขั้นของสมาธิ พุทโธฯ เป็นสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิก็เป็นสมาธิ ขั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต กิเลสมันครอบงำไปทั่ว

ฉะนั้นถึงบอกว่า พิจารณากาย พิจารณาเป็นดับ เป็นไต แล้วไม่ให้ชื่อมันได้ไหม

ไอนี้มันทางออกกิเลสแล้ว พิจารณาไม่มีขอบเขต ไม่มีวันจบสิ้น เพราะกิเลสมันหลบมัน หลีกไปตลอดเวลา ถ้าพิจารณาไปนะ

ที่นี้การพิจารณาๆ ทำงานไป การทำงานทางโลกว่าเหน็ดเหนื่อยนะ

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า ถ้ายังไม่ได้ปฏิบัติ อย่าเพิ่งพูดว่างานหนัก

งานหนักๆ เวลาหลับตาแล้ว เวลาพิจารณาไปแล้ว ขั้นของปัญญามันไปสู่สุดขอบฟ้า มันไปไม่มีที่สิ้นสุด หลับตาแล้วจินตนาการไปได้สามโลกธาตุ มันไปได้หมดนะ

ฉะนั้น พอมันไปได้หมด เห็นไหม ให้มันอยู่ที่ขอบเขตระหว่างชื่อกับธาตุ

ถ้าเป็นดับ มีชื่อว่าดับ ถ้าพิจารณาเป็นไม่มีชื่อ มันไม่ใช่เรา

อย่างนี้ก็กิเลสมันหลุดทางไว้ให้เลย แสงเลเซอร์ กิเลสมันชี้ให้เลย แล้วก็ชื่อมันไปอย่างนี้ แล้วพอพิจารณาไปจบนะ โอ้ย! บรรลุธรรม

เวลากิเลสมันปลิ้นปล้อนมันหลอก แค่มันชักนำแค่นี้มันก็รู้แล้ว

มันจะเป็นชื่อ หรือจะเป็นดับ หรือจะเป็นพิจารณา พิจารณาเต็มที่แล้ว ไม่มีว่าไอนี้เป็นไอนี้

มันต่อรองเง “แค่นี้ละ อย่างนี้นะ” แล้วเราก็ยอมแพ้มันเง “เราก็พิจารณาแค่นี้ละ พอพิจารณาแค่นี้แล้วก็จบนะ แล้วก็รู้หมดเลย”

ไอ้โฮ! นี่แหละชั้นเชิงมันแหละ ไม่มีอะไรฉลาดกว่ากิเลสหรอก

แล้วเวลากิเลส นี่มันชี้ดวงให้แล้วนะเนี่ย

ทั้งๆ ที่ว่าจะพิจารณาไปเพื่อจะไปสู้กับมันนั่นแหละ มันชี้ดวงให้เลย มันตั้งกติกามาให้เล่นเลย

แล้วภาษาเรานะ ไม่ได้ พิจารณาทุกสิ่งทุกอย่าง พิจารณาทั้งสิ้น ไม่มีที่หลบซ่อนทั้งสิ้น ชั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต พิจารณาจนโล่งโถงหมดเลยทั้งสามโลกธาตุ พิจารณา ถ้าจะพิจารณานะ

เดี๋ยวบอก คู้ฮู! กลับบ้านเถอะ ไม่ไหว พิจารณาอะไรเนี่ย

ไอ้โฮ! เวลากิเลสมันหลอกนะ

ฉะนั้น สิ่งที่บอกว่า การพิจารณา พิจารณาดับหรือซื้อได้หรือไม่ เพราะมันไม่ใช่เรา

มันไม่ใช่เราอยู่แล้ว มันตั้งซื้อให้เลย มันตั้งตำแหน่งให้ด้วย เวลาปฏิบัตินะ บรรลุธรรมแล้ว ได้ขั้นนั้นแล้ว ได้ขั้นนี้ มันให้คะแนนนะ ตัวเองนั่งบ๊ีบ สำเร็จเป็นพระอรหันต์ นอนตื่นขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ เยอะแยะไปหมด

ไม่ได้หรอก ไม่มีข้อต่อรอง เราต่อรองกับกิเลสไม่ได้หรอก ถ้าจะต่อรองกิเลสคือกิเลสมันตั้งกติกาแล้ว แล้วมันจะมาต่อรองกับเรา แล้วเราก็โง่ไปต่อรองกับกิเลส เพราะกิเลสเป็นนามธรรม มันไม่มีตัวตน มันหลอกเราแค่นั้นแหละ แล้วมันไม่รับผิดชอบอะไรด้วย แล้วเราก็หัวบ่นนี่ ปฏิบัติเกือบตาย ไปบูชากิเลส

ฉะนั้น ปฏิบัติของเรา บัจฉัตตัง สันทิฏฐิโก ไม่เชื่อใครทั้งสิ้น กาลามสูตร ไม่เชื่อกิเลสด้วยสักขุ ไม่ได้ไม่เชื่อพระพุทธเจ้า แต่เราทำจริงของเราขึ้นมา มันเป็นจริงของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริง

แต่นี้มันไม่จริง คำถามนี้พออ่านแล้วมันซ้ำตรงนี้ ซ้ำตรงที่กิเลสมันตั้งกติกามาให้เรา ยอมรับกติกามันนะ

ไม่เอา ปฏิบัติของเราไป

“๒. การพิจารณากาย สิ่งใดที่มันแทรกเข้ามา แทรกเข้ามา”

ไอ้แทรกเข้ามา นั่นแหละคือตัวกิเลส จะทำดีทำชั่วมันยุแห่ทั้งนั้นนะ วันนี้จะภาวนา มันบอกเดี๋ยวพุงนี้ไปทำงานไม่ไหวนะ มันแทรกเข้ามาแล้ว จะทำความดีนะ อู้ฮู! เอาขนาดนั้น เชียวหรือ คนอื่นเขาไม่ทำขนาดนี้นะ มันแทรกเข้ามาแล้ว

ไฉนเวลาภาวนา เวลามันแทรกเข้ามา เวหนามันแทรกเข้ามา

นั่นแหละคือตัวมันทั้งนั้นนะ นั่นแหละกิเลส จับมันให้ได้สิ จับไอ้คนยุคนแห่ คนที่คอย ล้มความเพียรของเรานะ ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหัสของเรา ใครมันเป็นคนคอย ผลักไส คอยทำให้มันล้มเหลว ใคร ใครทำ

เราตั้งใจภาวนานะ เราตั้งใจฝึกหัดมีสติปัญญาแล้วใครละ ใครที่มันยุมันแห่ ใครที่ มันผลักให้เราล้ม ใคร

เขาถามว่า พิจารณามันได้ไหม

นั่นแหละตัวมันเลย นั่นแหละตั้งกติกามาให้ดี

นี่ไง เวลาไปฐิละ ไปฐิละโบลานเปล่า มนุษย์เหมือนจอมปลวก มีรูอยู่ ๖ รู ตา หู จมูก ลิ้น กาย ปิดชะ ๕ รู เปิดรูหัวใจไว้ หัวใจอีกรูหนึ่ง อายตนะ ๖ ใจ เปิดหัวใจไว้ แล้วตั้งสติไว้ คอยดัก จับเหยี่ยวตัวนั้นนะ เหยี่ยวตัวนั้นนะเวลาออกมา จับให้ได้ จับแล้วพิจารณามัน

นี่ไง เจ็บปวดแสบมาๆ

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ดับ ปิดให้หมด ดับให้หมด แล้วเปิดไว้รูหนึ่งคือเปิดหัวใจไว้ มโนกรรม เปิดหัวใจไว้ รอสักเกต ไอ้ที่มันสอดแทรกเข้ามานั้นนะ ถ้าจับ นั่นแหละกิเลส

แล้วสามเณรน้อยสอนไปฐิติละเง จับเหี้ยตัวนั้น คือจับอาการแทรกอย่างนั้นแล้วพิจารณา มัน พอพิจารณา นั้นแหละคือตัวกิเลสถ้าพิจารณาได้ คอยจัดการอย่างนั้น นี้อยู่ในพระไตรปิฎก

“๓. ปกติจะพิจารณาในระหว่างใช้ชีวิตประจำวัน สิ่งที่ว่าเวลาที่ปฏิบัติแล้วเคยถาม หลวงพ่อ หลวงพ่อให้นั่งภาวนา ๑-๒ ชั่วโมงว่ามันเป็นสมาธิจริงหรือไม่จริง”

ถ้าเป็นสมาธิจริง เห็นไหม เพราะมันต้องมีสมาธิ ไม่มีสมาธิมันเป็นวิชาการ มันเป็นภาค วิชาการ มันจะเอารางวัลธรรมจักรทองคำ มันไม่ได้เอามรรคเอาผล

แต่ในภาคปฏิบัติ เราไม่ต้องไปอวดใคร ไม่ต้องไปแข่งขันกับใคร ขอให้ชนะเราให้ได้ เพราะคนเรา เวกกรรมของสัตว์มันไม่เท่ากัน เวกกรรมของสัตว์ละเอียดหยาบแตกต่างกัน อยู่ที่ จิตใจดวงใดมันมีเวกกรรมมากน้อยแค่ไหน เราก็ตั้งใจศึกษาค้นคว้าในหัวใจของเรา

ฉะนั้น สิ่งที่บอกว่า หลวงพ่อให้ทดสอบนั่งสมาธิ ๑-๒ ชั่วโมงว่าเป็นสมาธิจริงหรือไม่

ถ้าเป็นสมาธิจริง มันจะเป็นสิ่งที่เป็นสาระ หยิบจับต้องได้ หยิบจับสิ่งใดมันเป็นการ ผีกัดประพุดปฏิบัติ

มันไม่มีสมาธิ มันเป็นเรื่องอารมณ์ความรู้สึกของคน มันหยิบจับอะไรไม่เป็นขึ้นเป็น อันนะ เฮ้ย! แล้วมึงจะคุยอะไรกันวะ มึงจะถามเรื่องอะไรกูเนี่ย เรื่องที่ไร้สาระ เรื่องที่ไม่เป็นสาระ

เรื่องที่เป็นสาระ สติ สมาธิ ปัญญา เรื่องที่เป็นสาระ ความสุขความทุกข์ในใจของคน ให้ มันจับต้องได้ หยิบจับได้ ถ้าหยิบจับไม่ได้ กลับไปทำสมาธิให้ได้ ทำความสงบของใจให้ได้

ถ้าทำความสงบของใจได้ จิตเป็นสัมมาสมาธิได้ สมถกรรมฐาน มันจะหยิบจับได้ หยิบ จับสิ่งใดแล้วมันจะเป็นวิปัสสนา เป็นการเริ่มต้นในการประพุดปฏิบัติได้

เห็นไหม “หลวงพ่อกับไปนั่งสมาธิว่ามันจริงหรือไม่จริง ตอนนี้นั่งสมาธิแล้ว กลับมา เห็นอาการแบบนี้”

ผีกัดของเราไป ผีกัดประพุดปฏิบัติ

